

mond, *Di. Top.*). — ³ Sobre la gènesi d'aquest mot gàllic ha variat la posició dels celtòlegs. Stokes (p. 151), Holder i Ernault igualaven l'irl. *dūr(i)* 'fortalesa, castell' al ll. *dūrus* adj. Més tard s'ha preferit veure en *DURRO* el sentit primitiu de 'portal' (= ll. *fores*) (Pokorny, *IEW*, 278.2f; Walde-Hofmann, 385), de tota manera, en els NLL gàllics s'hauria passat de 'portal' a 'muralla' i 'fortalesa'. Per a nosaltres quasi tant se val. Cf. encara en sentit semblant, Weisberger (*Rb. G. C.*, 58), Kuno Meyer (*Sitzber.*, *Bn.* ix, 377.8), Meyer Lübke (ibid. 1901, 36 ss.). — ⁴ Caro Baroja (*Los Pueblos de Esp.*, 96) i Dauzat (*Les Noms de Lieux*, 109). En conseqüència Vincent creu ingènuament que *Durfort* significa «dur et fort», i ignora *Durban* totalment. — ⁵ Cf. *Nu-¹⁵mantia* > *Novanticam* (Schmoll, *Spr. Idg. Hisp.*, 80 i n. 1). — ⁶ Espérandieu, *Inscr. Latines: Narbonnaise*, 1929, 393. Horst Schmidt (*Z. Celt. Ph.* xxvi, 236), creu que en el fons tot és u amb *-manus*, del qual aplega altres 5 compostos (*Ario-, Cata-, Co-, Riu-, Vo-*). I ell, i d'altra banda Weisgerber (*Rb. G. C.*, 204, 186) apunten, amb reserva, que pot ser el mateix que *MANDU-*, també freqüent en compostos cèltics, com *Epo-manduo-durum* NL gal que figura en l'itinerari Antoní, recollit per Holder (i, 1446) i Walde-Hofmann (*Lat. Et. Wb.*, s. v. *mannus*). — ⁷ No impossible (encara) que hi vagi també la deessa hispànica *BANDUA* (*DECat* I, 618b12-20 i n. 2) amb aquella dissimilació.

Durbanys, V. *Durban* i *Durfort*

DURI, *Son* ~

Partida del terme de Santa Margalida (Mallorca) (xli, 25.12; 26.16; Mapa Mascaró 11E12).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Can Durí*, partida del terme d'Algaida (Mallorca) (xl, 97.1; Mapa Mascaró 27B6).

Sa Casa d'En Durí, *Sa Cova d'En Durí* i *Pleta d'En Durí*, a Llucmajor (Mallorca) (xli, 80.6.7.25).

Binidurí, accident de la costa en el terme de Valldemossa (Mallorca) (Mapa Mascaró, 8WE3).

Rabal Beni-Durri, de sis joves en el terme de Sineu (Mallorca) (Cuadrado, 467).

JCoromines suggereix amb reserva que *Son Durí*⁴⁵ vingui també d'un nom pre-romà emparentat amb *SOLDURIUS*, com ho ha admès en el vol. i, 217-218, de *Solors*, canviat en *Els Olor*s, agre. d'Artà. *Soldurii*, guàrdia règia entre els celtibers i aquitans, amb trasllat de l'accent del tipus de *Ri-rúbi* > *Rubí*, *Quer-rubí* > ⁵⁰ *Querrubí* etc. J. F. C.

Durmais, pda. de Parcent, V. *Dorm*, *Beni* ~ i *Tor-mo*

DURRO, ORRIT i EL RU

DURRO. Poble de l'Alta Ribagorça, a la Vall de Boí, situat a la solana de la serra de la Mosquera. El ⁶⁰

seu terme limita amb els de Boí, Taüll, Sarais i Baruera.

PRON. POP.: *dúro*.

DOC. ANT. a. 1064: *Durro* (Coy, *Sort y...*, p. 188); a. 1067: *Durro* (Balari, *Or.*, 107); a. 1094: *Durro* (Coy, 188); a. 1281: *Durro* (Carreras Candi, *Miscel·lània* II, 52); a. 1359: «Loch de *Dorro*» (*CoDoACA* XII, 76).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Solana de Durro*, partida de muntanya a l'Alt Flamicell, a uns 10 k. en línia recta del terme de Durro. Pronunciat *dúro* (recollit a Cabdella per Coromines, Ll. xxxvii, 149.10 i per Terrado el 1992). És probable que es tracti d'un duplicat del nom del poble boinès, potser degut a algun antic empriu de pasturatge.

ORRIT. Poble de Ribagorça, situat sobre el marge esquerre de la Noguera Ribagorçana, uns 20 k. al S. de Pont de Suert. Està format per un agregat de cases disperses al voltant d'una roca dominada per un antic castell i una església romànica, avui abandonada, però no enrunada. Les dades històriques concedeixen gran importància a aquesta població, centre del *pagus orritensis*, però actualment ha quedat reduït a un llogaret minúscul.

PRON. POP.: *orít* (Coromines, Terrado).

DOC. ANT. a. 806-814: «in pago *Oritense*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 2); a. 826: «in castro *Orritense*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 7); a. 841-845: «ante *Orriti*»³⁰ (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 19); a. 846: «in pavo *Orritense*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 36); a. 851: «ad *Orrite*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 43); a. 851: «ad *Urrite*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 46); a. 871: «*Orriti*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 321); a. 874: «*Orrite*» (Abadal, *Pallars i Ribag.*, 323); a. 1010: «est --- alode circa *Orritense*» (Serrano S., *NDHRib.*, 411); finals del S. xi: «Bonefilio de *Orriti*» (Puig i Ferrreté, *Cart. Lavaix*, doc. fals de Lavaix, vi, 3).

⁴⁰ **EL RU.** Poble de la vall de l'Ésera, a uns 15 k. aigües avall de Benasc, situat on el riu entra en el congost anomenat de *El Ventamillo*. El poble quasi correspon al domini lingüístic aragonès, però és ben conegut a la zona de parla netament cat., prospera d'allà; En Coromines va oír *el rú* a Gavàs, i a diversos pobles de les valls de Benasc i de les Paüls. *Orrun* es va interpretar com *O Run*, amb l'article aragonès *o*, usual en el parlar de la zona, que correspon al català i castellà *el*. Després es va imposar la forma oficial *El Run*, que apareix en els moderns mapes catalans com *El Ru*.

PRON. POP.: *el rú* (Coromines, *Les Paüls*, Ll. xix, 113.12), a Gavàs i pobles veïns (1965).

DOC. ANT. És segur que es refereix a aquesta població el nom *Helaruni* que trobem en un document ⁵⁵ fals del monestir de Lavaix, de finals del S. xi: «infra valle de *Anabarri*, qui est secus flumen qui vocatur Hesera villa vocata *Helaruni*» (ja p. p. Serrano S., *N. H. Rbga.*, 118; Puig i Ferrreté, *Cart. Lavaix* v, p. 49), puix que va citat junt l'Ésera i amb la vall de *Navarri*.